

Riksdagen

Uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2019/20:24

Onsdagen den 19 februari

§ 1 Europeiska rådet

Statsminister Stefan Löfven

Information och samråd inför extra möte i Europeiska rådet den
20 februari 2020

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi öppnar dagens EU-nämnd för ett samråd med statsminister Stefan Löfven och information inför extramötet i Europeiska rådet som börjar i morgon den 20 februari och ska handla om långtidsbudgeten.

Vi börjar som vanligt med att lämna ordet till statsministern.

Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Fru ordförande! Nu drar förhandlingarna om långtidsbudgeten igång på riktigt. I morgon träffas vi i Europeiska rådet för att förhandla om den fleråriga budgetramen för perioden 2021–2027.

Charles Michel, Europeiska rådets ordförande, som nu har tagit över ansvaret för processen från de roterande ordförandeskapen har sagt att han vill nå en överenskommelse vid mötet. Det är inte klart hur långt mötet ska bli. Jag har mina tvivel om att vi ska komma fram till en överenskommelse. Jag återkommer till det.

Förhandlingarna har i praktiken pågått sedan kommissionen lade fram sitt förslag våren 2018. Det har gjorts framsteg under det österrikiska, det rumänska och det finländska ordförandeskapet, men man kan också konstatera att förhandlingsläget egentligen inte har förändrats i de stora frågorna.

Från svensk sida har vi under förhandlingarna naturligtvis följt de svenska prioriteringarna, och det har varit en styrka att vi har kunnat göra det med ett brett stöd i riksdagen.

De svenska prioriteringarna ligger fast. Vi vill hålla nere den totala volymen till 1 procent av EU:s samlade bni. Den svenska avgiften ska hållas nere, vilket vi vill åstadkomma också genom säkrad tillgång till rabatter. Vi vill se en modern budget för ökad säkerhet, för att hantera migrationsfrågorna och för satsningar på forskning, miljö och klimat, och det kan vi finansiera genom att minska jordbruksstödet och strukturfonderna.

Det ska enligt vår uppfattning kosta att inte ta ansvar för fattade beslut och inte respektera unionens grundläggande värderingar. Det är också viktigt med en effektiv kontroll över EU:s medel, och vi tycker att systemet för finansiering fungerar väl.

Fru ordförande! Jag har flera gånger sagt att EU-medlemskapet är ett fundament för Sverige. Det är avgörande för så mycket: vår ekonomi, vår säkerhet och våra jobb. Det finns beräkningar som visar exempelvis att Sverige tjänar ungefär 300 miljarder kronor per år bara på att vara med i den inre marknaden.

Det är ingen tvekan om att Europa och EU står inför betydande utmaningar. Vi behöver en så bra relation som möjligt till Storbritannien efter brexit och också en fungerande migrations- och asylpolitik och en förbättrad konkurrenskraft samtidigt som vi ska hantera klimatförändringarna. Det är bara några exempel.

Därför delar jag Europeiska rådets ordförandes bedömning att det är hög tid att gå in i en slutförhandling. Inför mötet i morgon har Charles Michel genomfört bilaterala konsultationer med alla EU:s ledare. På basis av bland annat dessa konsultationer presenterades i slutet av förra veckan ett nytt kompromissförslag. Det förslaget ligger rätt nära det förslag som det finländska ordförandeskapet presenterade i höstas. Nivån för budgeten är fortfarande för hög: 1,074 procent av EU:s bni. Det saknas också konkreta förslag om rabatter, och det talas i stället om en obestämd klumpsumma som dessutom ska minska över tid.

Utifrån den budgetrestriktiva linje som regeringen fört under hela förhandlingen och med riksdagens mandat, nämligen att söka säkerställa att vår avgift räknad som andel av bni motsvarar dagens, måste jag konstatera att även det här förslaget är oacceptabelt för Sverige. Till det kommer att budgeten inte är tillräckligt modern, utan det är fortfarande enligt vår uppfattning en för stor del som går till jordbruks- och sammanhållningspolitiken. Därför kommer regeringen att bestämt avvisa det här förslaget, framför allt eftersom den alltför höga nivån och oklarheten kring rabatterna riskerar att leda till en orimlig ökning av den svenska avgiften.

Det finns vissa positiva delar i det här förslaget. Skrivningarna om att minst 25 procent av budgeten ska främja klimatarbetet tycker vi är bra. Även principen om att det ska kosta att bryta mot rättsstatens principer finns med, och det är någonting som vi har kämpat hårt för under förhandlingen.

Förslaget innehåller också nya element för EU-budgetens finansiering. Det handlar dels om att länder som återvinner en större andel plast får betala en mindre avgift, dels om att en del av intäkterna från EU:s utsläppshandelssystem betalas in till EU:s budget. Plastkomponenter är en kompletterande beräkningsgrund för hur ländernas avgift räknas ut vid sidan av bni och är alltså inte en skatt eller en inkomst direkt till EU.

Det finns en hel del motstånd mot de här förslagen i medlemskretsens, inte minst från dem som skulle få en höjd avgift. För Sveriges del skulle det vara klart gynnsamt som ett sätt att minska den svenska EU-avgiften, men regeringen är inte beredd att säga ja till det här nu, utan vi får helt enkelt avvakta och se om det finns kvar i nästa förslag.

Fru ordförande! Vi kan förvänta oss ett långt möte och att ett nytt – eventuellt flera – kompromissförslag kommer att läggas fram. Hur, när eller om det blir en överenskommelse går inte att säga. Till slut kommer vi och andra att behöva ta ställning till om en helhet kan accepteras. Vi förutsätter att regeringen behöver återkomma till nämnden under själva toppmötet. Jag vet att det förbereds för sådana kontakter.

Fru ordförande! Jag kommer naturligtvis att på det här mötet fortsätta att driva på för de svenska prioriteringarna. Vi är på intet sätt isolerade i de här förhandlingarna. Vi samarbetar nära en grupp av likasinnade länder, till exempel Danmark, Nederländerna och Österrike. Också Tyskland står nära oss och arbetar för att hålla nere storleken på budgeten och få in rabatter i överenskommelsen.

Med det sagt kan vi samtidigt konstatera att det finns ett mycket hårt tryck från en stor grupp medlemsstater, en majoritet, för att rabatterna helt ska avskaffas. Det är också stora grupperingar som slår vakt om fortsatt höga nivåer i såväl jordbruks- som sammanhållningspolitiken.

Det kommer med andra ord att bli en mycket tuff förhandling. Medlemsstaterna står långt ifrån varandra, men vi kommer naturligtvis att fortsätta att arbeta med att hålla nere budgetens nivå och säkra rejäla och långsiktiga rabatter för Sverige.

Det, fru ordförande, var min redogörelse inför Europeiska rådets möte.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Tack så mycket, statsministern! Jag kommer nu att lämna ordet till de anmälda talarna från respektive parti i storleksordning.

Anf. 4 FREDRIK STENBERG (S):

Ordförande! Tack, statsministern, för ditt anförande!

Vi konstaterar alla att det kommer att bli en tuff förhandling. Jag hoppas att du på det här mötet kommer att känna att det finns ett stort stöd för att stå upp för att hålla nere den svenska avgiften och förändra inriktningen på EU:s budget på ett sätt som gör att vi tillsammans kan bli bättre rustade, inte minst för att motverka klimatförändringarna som vi ser.

Det är viktigt att vi arbetar nära andra länder som har en liknande syn som vi i budgetfrågorna, inte minst när vi har ett tufft motstånd från dem som vill se en kraftig ökning av EU:s budget.

När nu Storbritannien lämnar EU är det viktigt att alla inser att EU måste rätta munnen efter matsäcken. Andra länder kan inte hävda att det är just svenska skattebetalare som ska betala för Storbritanniens utträde. Det är negativt att Storbritannien lämnar EU, men det är en förlust som vi måste bära gemensamt och inte enbart Sverige och ett fåtal andra medlemsländer.

Vi socialdemokrater och en mycket stor del av befolkningen ser ett stort värde i EU-medlemskapet i dag. Det är viktigt att EU framöver är relevant för att fortsätta ha en stor grad av acceptans hos befolkningen. Bara för att någonting är relativt självklart i dag behöver det inte betyda att saken är lika självklar om ett antal år. Inte minst i Europa har vi fruktansvärda erfarenheter av det.

Min fråga är därför: Hur ser statsministern på EU:s framtid med utgångspunkt i en stramare EU-budget där fokus behöver ligga på frågor där EU med sin storhet, sammanhållning och styrka kan bidra till ett långsiktigt hållbart välstånd för våra medborgare? Jag tänker att det perspektivet också hör hemma i förhandlingarna. Förenklat sagt behöver vi ett brett folkligt stöd för EU för att fortsätta bevara och utveckla samarbetet. Då får inte EU-organisationen bli för dyr, och EU måste fokusera på rätt saker.

Hur tror statsministern att diskussionerna kommer att gå när det gäller själva prioriteringarna i EU-budgeten?

Anf. 5 ELISABETH SVANTESSON (M):

Fru ordförande! Stort tack, statsministern, för en bra föredragning!

Moderaterna har konsekvent drivit linjen att EU:s budget måste minska i storlek, speciellt när Storbritannien lämnar unionen. Det är en styrka ändå att vi i Sveriges riksdag verkar vara väldigt eniga i detta. Vi är rätt ensamma, som statsministern var inne på, i EU om detta då det är få länder som driver den här linjen. Men det är viktigt att vi håller i och tillsammans gör det. Det är glädjande att statsministern fortsätter att hålla den linje som vi tidigare har fattat beslut om här och gett regeringen mandat för.

Jag har en fråga om budgetens innehåll. Även om jag tycker att avgiften är enormt avgörande för åren framöver – svenska skattebetalare ska inte betala en för hög avgift – är det också viktigt vad vi gör med EU:s budget. Då är det två saker som bekymrar mig lite i förhandlingsdiskussionen. Den ena är brottsbekämpning och den andra invandring.

Den fria rörligheten utnyttjas av kriminella som vi vet, och det drabbar i stor utsträckning Sverige vad gäller utländska stöldligor, vapensmuggling och annat. Här är det viktigt att vi inte minskar den delen i budgeten – att den delen inte försvagas. Vi ser till exempel när det gäller invandringen, Frontex och gränsskyddet att man föreslår en kraftig minskning på Frontex när vi samtidigt vill upprätthålla gränsskyddet och vi vet att invandringsfrågan är viktig för hela EU.

Därför vill jag fråga statsministern om de här delarna: brottsbekämpning, invandring och gränsskyddet. Vilka krav kommer regeringen att ställa i förhandlingarna så att vi inte minskar den här andelen? Även om EU:s budget inte ska öka när Storbritannien försvinner, utan tvärtom borde minska, måste vi prioritera för de viktiga uppgifterna som vi nu gemensamt har.

Brottsbekämpning och migrationen är två oerhört viktiga frågor, inte bara för Sverige utan för hela EU. Jag vill gärna veta hur regeringen driver frågan om att budgeten på de här områdena inte ska minska.

Anf. 6 LUDVIG ASPLING (SD):

Ordförande! Tidningen Politico sammanfattade det som komma skall med: "Welcome to the Hunger Games." Det tycker jag var både lite roligt och passade, för det ser ju inte särskilt positivt ut. Det började med en finländsk förhandlingsbox som var alldeles för stor, och nu har vi fått ytterligare en som är ännu större.

Fördelningen mellan utgiftsområdena ser inte heller särskilt bra ut. Stora, ineffektiva och korruptionstygda strukturfonder och jordbruksstöd är helt enkelt inte den grund på vilken vi vill att Europaprojektet ska vila.

Det blir inte heller bättre av att rådsordföranden verkar vilja locka de länder som tar emot stora stöd genom flexibla regelverk för jordbruk och strukturreformer. Flexibla regler inom jordbruket kommer inte bara att leda till sämre konkurrensmöjligheter för svenska jordbrukare utan också motverka klimatmålen. Flexibla regler inom strukturfonderna kommer att leda till ännu mer av det slöseri, den korruption och den ineffektivitet som är vardag under den innevarande budgetperioden.

Det som behövs är i första hand att de här utgiftsområdena bantas rejält och i andra hand att regelverket stramas upp ganska kraftigt. Det nya förslaget innebär också besparingar på utrikesområdet och gränsskydd, vilket är extremt olyckligt eftersom det är ganska uppenbart att det som kallas externa aspekter av migration är lite av en ödesfråga som, om den inte blir löst, kommer att beröva unionen ganska mycket av dess trovärdighet.

Att rabatterna skulle fasas ut under budgetperioden ser vi också som helt oacceptabelt. Med tanke på hur viktig den frågan är för Sverige är det lite märkligt att det finns så snålt med information i det nya förslaget om hur det här skulle gå till. Rabatterna är ju ett måste för att vi inte ska drabbas av oproportionerliga kostnader, och ur skattebetalarsynpunkt är det nästan viktigare att ha dem kvar än hur stor den övergripande ramen blir.

I det här läget måste man också fråga sig lite grann om det finns en bred samsyn om unionens grundläggande syfte. Det som vi ser som EU samarbetets *raison d'être*, vilket också var själva anledningen till att unionen föddes från början, kostar inte särskilt mycket pengar. Det går alldeles utmärkt att ha en väl utvecklad gemensam inre marknad, samarbete inom utsläppshandel eller säkerhet, migration, gränser och så vidare för en bråkdel av de pengar som vi sitter och diskuterar nu.

I det längre perspektivet tycker jag att det är uppenbart att budgetsamarbetet nästan håller på att spåra ur lite grann och att vissa medlemsländer ser unionen som ett verktyg för att tvinga andra medlemsländer att betala för jordbruksklientelism eller bedrägliga infrastrukturupphandlingar som de egentligen är kapabla att betala själva.

Av den anledningen blir jag ändå lite lugnad av att statsministern säger att den box som finns är oacceptabel. Det håller jag helt med om.

Det är ju ganska uppenbart att vi har väldigt olika ståndpunkter här och att förhandlingsparterna är ganska långt ifrån varandra. Detta återspeglar också att man har väldigt olika syn på vad unionen är till för och vad unionen ska fokusera på. Vilka lärdomar kan man dra av detta för framtiden? Vilken slutsats kan man dra av det faktum att avstånden är så stora?

Anf. 7 ANNIKA QARLSSON (C):

Jag får tacka för genomgången av upplägget inför detta intressanta möte. Det är ju alltid spännande att fundera på alla förväntningar som finns inlagda i en box med siffror. Det finns 27 ingående länder som alla har olika värderingar när det gäller vad som är prioriterat och inte, och sedan är det upp till rådsrådet att få ned allt detta till en helhet. Jag önskar statsministern varmt lycka till i det uppdraget!

Det finns många olika uppfattningar mellan de 27 länderna, precis som mellan de åtta partier som sitter runt det här bordet, även om vi är överens om att vi ska hålla nere budgettaget och att vi ska se till att våra medborgare inte ska behöva betala en väldigt förhöjd avgift.

Med detta sagt är det fortfarande ett antal frågor där vi har varit drivande. Det har handlat om ett arbete för omställning, så att man kommer till nettonollutsläpp år 2050. Det är ett arbete som kräver insatser och omprioriteringar. Man kan tycka illa om jordbrukspolitiken och att den kostar för mycket, men oaktat detta måste det ändå finnas en hållbarhet och en förändring som är acceptabel över tid, där man ser till att värna det

svenska jordbrukets konkurrenskraft, så att det inte blir snedvridningar och liknande. Vi måste också klara av att möta de utmaningar som finns när det gäller migration och flyktingströmmar. Där finns det just nu oroande tecken i länder runt omkring oss, vilket riskerar att sätta ännu större tryck på både våra gränser och våra medlemsländer.

I den första vändan, för att man över huvud taget ska ha något att börja diskutera innehållet i, gäller det att fundera på hur man lägger upp taktiken eller strategin: Hur ska Sverige tillsammans med sina vänner, skattebetalarnas vänner, lyckas med knepet att hålla emot det tryck som finns från de andra länderna som vill något annat? Det är nästan helt avgörande. På vilket sätt ska vi lyckas knyta an till andra, och vilka argument kan vi använda för att nå det resultatet? Därefter kan vi börja fundera på vad vi ska göra inom den uppsatta ramen.

Anf. 8 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Jag börjar med Socialdemokraterna och Fredrik Stenbergs fråga. Vi är överens om att hålla nere budgeten och om det som rör EU-relevansen. Vi har ju slagit fast prioriteringarna i Europeiska rådet. Detta är också ett svar till Elisabeth Svantesson. De handlar bland annat om trygghet, alltså bekämpning av kriminalitet, migrationsfrågan, och klimatet naturligtvis. Vi har fastställt ett antal prioriteringar, och de måste följas. Det har Europeiska rådet slagit fast. Det är detta som är kittet i det hela.

För att gå in lite mer konkret på Elisabeth Svantessons frågor kan jag säga att vi vill ha en ökning på just de områdena. Det är bland annat detta som vi menar är en modernisering av budgeten.

Nu är det lite osäkert med de här miljarderna – det finns ingen säkerhet i dem – men det vi ser nu är en ökning på både migration och säkerhet. Det är en ganska substantiell ökning, faktiskt, och det tycker vi är rätt. Det är också en del av de prioriteringar som vi kom överens om i Europeiska rådet.

Till Sverigedemokraterna och Ludvig Aspling vill jag säga att vi menar att det inte är bra att öka flexibiliteten i de olika stöden. Vi håller emot där, för det riskerar att bli direkt kostnadsdrivande. Vi menar att det är viktigt att vi har en bra kontroll på hur pengarna används.

Vår linje är dels att minska volymen på jordbrukspolitiken och den så kallade sammanhållningspolitiken, dels att inte öka flexibiliteten på dem. Vi tror att det inte är rätt.

Rabatterna är naturligtvis ett bekymmer. Det är många som helt vill ta bort dem. Man kan förenkla debatten lite grann och säga att den står mellan å ena sidan dem som är nettobetalare och å andra sidan dem som är nettomottagare av medel. Det är en ganska enkel uppdelning. Vårt argument är att vi inte kan ha en ordning som nu, med fyra eller fem länder som står för 50 procent av nettotillskottet. Om vi skulle fullfölja kommissionens förslag i de boxar som nu ligger skulle vi gå mot 75 procent. Det är inte rimligt att så få länder ska stå för en så stor del av nettotillskottet.

Vi är ett förhållandevis rikt land, så vi kan fortfarande vara nettobetalare, och med den ekonomiska tillväxten kommer mer. Men vi vill hålla nere volymen på budgeten, och vi kan inte ha en ordning där några få ska stå för en så stor del av nettotillskottet. Det går inte, helt enkelt. Dessutom har vi åtaganden i våra egna länder, och detta tänker vi stå upp för på riktigt. Det är på detta sätt vi får resonera med dem.

När det gäller Annika Carlssons synpunkter är det lite av samma argument. Jag vill inte här i ett offentligt sammanhang berätta exakt vad strategin och taktiken är, men jag kan nämna att vi naturligtvis har väldigt nära kontakter med i första hand Danmark, Nederländerna och Österrike. Vi har denna grupp om fyra. Vi har kontakt mellan mötena. Vi träffas fysiskt. Vi har en nära kontakt, och det känns som om vi har en stark grupp och en stark gemenskap. Vi är fyra av 27.

Tyskland håller också med oss i sak. De är inte med i gruppen, men de håller med oss i sak. Vi är alltså inte ensamma. Men man ska se den andra kanten också. Där är det betydligt fler länder.

Anf. 9 JONAS SJÖSTEDT (V):

Ordförande! Tack, statsministern, för redogörelsen! Jag håller till stora delar med om det statsministern säger, både att budgeten är alldeles för stor till sitt omfång och att den har en omodern och felaktig inriktning.

Det finns ett mycket tydligt mandat från riksdagen till regeringen, och det är att den svenska EU-avgiften som andel av vår bni inte ska öka. Man kan räkna upp den med bni-utvecklingen, som är modest, men man kan inte öka den utöver det. Det mandatet ligger ju fast. Det är detta som regeringen har att förhålla sig till och som vi väntar oss att man ska klara under förhandlingen.

Jag tycker också att detta är ett bra stöd till regeringen. Regeringen kan åka till förhandlingen och säga att vi har en riksdag i Sverige som med stor enighet har sagt vad som gäller och att man är tvungen att gå tillbaka och redovisa inför den riksdagen. Detta stöd tycker jag att statsministern ska känna – han kan med tydlighet gå in och redogöra för riksdagens ståndpunkt.

Det finns också goda möjligheter att minska utgifterna. Vi ser inget behov av att öka militärutgifterna i EU, till exempel. Att ha en nationell medfinansiering när det gäller exempelvis jordbruksutgifter har en mycket dämpande effekt på kostnadsutvecklingen, för det är inte alla kostnader som är försvarbara när man ska betala dem själv.

EU ger fortfarande betydande subventioner till verksamheter som ökar utsläppen av växthusgaser. Det var en intressant votering om detta i Europaparlamentet häromdagen. Ska man minska utsläppen är det klart att det är oklokt att aktivt stödja det som ökar dem.

Vi har en situation där människor sägs upp från våra sjukhus och där skolor i Sverige läggs ned. Att då ösa in 10–15 miljarder mer per år i Europeiska unionen är helt otänkbart. Detta tycker jag att det är viktigt att vi är överens om.

Jag vill fråga statsministern om han avser att klargöra riksdagens mandat för de andra länderna, så att det blir tydligt. Jag undrar också om regeringen är beredd att driva frågan om att minska subventioner till verksamheter som ökar utsläppen av växthusgaser.

Anf. 10 DÉsirÉE PETHRUS (KD):

Fru ordförande! Tack, statsministern, för denna inledning inför toppmötet! Precis som statsministern har vi kristdemokrater flera gånger lyft fram att det finns mycket bra i budgeten. Det handlar om forskning och utveckling, att stärka den inre marknaden och trygghet för EU:s befolkning – alltså skydd av gränser samt terrorbekämpning – men även

gränsöverskridande miljö- och klimatfrågor, som vi ju alltid har tyckt varit viktiga. Detta finns ju med här.

Men det är också viktigt att man kan dra ned någonstans när Storbritannien nu lämnar unionen. EU-avgiften blir ju lite grann en symbol för vår delaktighet i medlemskapet, och våra medborgare måste förstå vad EU-avgiften går till. Där har vi väl alla en uppgift att tala om vad den går till och vad som också är bra.

Med detta sagt har vi kristdemokrater precis som flera andra landat i att det är en oacceptabelt hög nivå och att ökningen är för stor. 44 procent, som är den siffra som nämndes här tidigare, är liksom inte acceptabelt.

Min konkreta fråga gäller mer de egna medlen. Som statsministern säger kan det gynna oss, men samtidigt känner vi en oro för att det finns en risk för att man öppnar Pandoras ask här. Även om det inte är en skatt finns det ändå en risk för att det blir så. EU diskuterar ju hur man vill gå in på skatteområdet och ta bort till exempel kravet på enhällighet och ersätta det med krav på kvalificerad majoritet. Hur ser statsministern på detta och hur resonerar man inför nästa gång?

Nu säger statsministern att det kan vara fördelaktigt för oss med just de avgifter eller egna medel som man föreslår nu, men det kan ju senare komma andra typer av egna medel som inte alls är fördelaktiga för Sverige. Hur resonerar statsministern när det gäller detta?

Vi har sedan tidigare anmält en avvikande mening i finansutskottet. När vi ser totalen och vad vi kan komma fram till i förhandlingen får vi se hur vi kan landa i denna sak, men utgångspunkten är att vi är emot de nya egna medlen.

När det gäller rabatterna är det lite osäkert. Som statsministern säger är det inte riktigt klart om det ska bli en utfasning av rabatterna eller om de helt ska tas bort och hur detta i så fall ska ske. Där undrar vi: Stämmer det, som det har stått hos några medier, att om vi inte har kommit fram till en budget vid årsskiftet så försvinner alla rabatter? Och är det bara den rabatt som är kopplad till Storbritannien, eller är det alla rabatter som försvinner vid årsskiftet i sådana fall?

Anf. 11 TINA ACKETOFT (L):

Tack, statsministern, för redogörelsen!

Det är ju onekligen en grannliga uppgift som vi skickar ned er med. Jag tror att statsministern har en balansgång att gå här som jag inte avundas honom men som jag kanske känner igen mig själv i. Man måste stå upp för vikten av att vi har ett europeiskt samarbete och en union och att det inte bara är en handelsunion utan att man också står upp för att vi är en union av värderingar.

Här ser man precis samma principer som styr statsministern här hemma, alltså att de ska grundas på solidaritet. Man kan ställa sig frågan varför vissa länder i EU får mer pengar än andra. Det är helt enkelt för att de behöver det. De är fattigare, och vi har enats om att om de ska ha en möjlighet att bygga upp sin standard och på det sättet skapa en bättre och fredligare standard för oss, måste de under en tid ha det extra bidraget.

Det handlar alltså om att stå upp för unionen och att stå upp för värderingar som de flesta av oss delar och att inte hemfalla till synsättet att EU först och främst är en handelsunion, som vissa vill göra gällande. Det är viktigt att komma ihåg detta.

Vi liberaler har alltid sagt att vi vill ha mer samarbete, för vi tror på EU. Vi tror på unionen, och vi har också alltid sagt att vi är beredda att betala för den av just de skäl som jag nyss nämnde.

Men flera av oss har tagit upp att den budget och den fördelningspolitik som har presenterats inte har blivit så modern som vi önskar. Därför har Liberalerna under den senaste tiden sagt att vi har kommit till vägs ände när det gäller detta och att det nu gäller att rätta munnen efter matsäcken, så att detta inte tillåts svälla utöver sina gränser.

Med de orden ställer sig Liberalerna bakom den förhandlingslinje som regeringen nu har angett. Jag tänker inte avkräva statsministern något svar på vad som är det värsta scenariot eller hur långt vi kan tänka oss att gå innan vi hoppar, för det skulle vara förhandlingstaktiskt förödande. Men däremot ser jag naturligtvis fram emot fortsatta diskussioner i ämnet, kanske redan i helgen. Jag vill dock lägga in en brasklapp. Det är en union av värderingar. Den kräver solidaritet med andra länder som är där vi var för till exempel 50 år sedan. Det måste vara ledstjärnan även i detta arbete.

Anf. 12 AMANDA PALMSTIERNA (MP):

Ordförande! Tack, statsministern, för en tydlig och bra föredragning! Tack också för tydligheten med att Sverige avvisar förslaget!

Som många här har tagit upp är vi alla fullt eniga om att vi inte vill gå med på den här avgiften. Jag har fullt förtroende för att statsministern kraftfullt kommer att driva frågan.

Det är förstås viktigt att vi fokuserar på innehållet i budgeten. Klimatet är viktigt. Därför är de 25 procenten något positivt. Det är en förutsättning att de även i fortsättningen finns med i budgeten.

Jag ser det som centralt att man har ordning och reda och kopplar uppföljning och kriterier till klimat. Det är viktigt att Sverige driver på för en tydlig uppföljning av dessa 25 procent. Det måste även finnas villkor. ”Inga klimatåtgärder är lika med inga pengar” skulle kunna vara en rimlig hållning.

Det är vidare viktigt med climate proofing av resten av budgeten, det vill säga de övriga 75 procenten. Man måste säkerställa att de kanske inte är öronmärkta men heller inte ska motverka Parisavtalet.

Apropå värderingar är det angeläget att vi jobbar för mänskliga rättigheter och bevakar skrivningar om rättsstatens principer. Detta är centralt. Det är också positivt att konditionaliteten finns med. Jag tycker att villkoret även här skulle vara ”ingen respekt för rättsstatens principer är lika med inga pengar”. Svårare än så borde det inte vara.

Jag har två frågor.

Hur ser statsministern på möjligheten att få till bra kriterier och uppföljningsmekanismer för klimatmainstreamningen? Vad jag har förstått ska halvtidsuppföljningen eventuellt tas bort. Då blir det viktigt att fokusera på årlig uppföljning.

Min andra fråga gäller konditionaliteten med rättsstatens principer. Om jag har förstått det hela rätt finns ett förslag om att det krävs en kvalificerad majoritet för att strypa pengar. Det finns vissa frågetecken om detta är särskilt bra.

Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Låt mig börja med Vänsterpartiet och Jonas Sjöstedt. Det är precis vad vi säger, det vill säga att detta även är riksdagens uppfattning. Jag har varit tydlig med att det är Sveriges riksdags uppfattning som jag ger uttryck för, även i bilaterala samtal med Charles Michel. Det råder inga tvivel om detta.

Vad gäller utsläpp och klimaten finns en hänvisning till Parisavtalet med. Budgeten ska ligga i linje med Parisavtalet. På detta sätt är det styrande. Det här finns alltså med i det senaste förslaget, vilket vi menar är bra. I förslaget sägs även att 25 procent ska utgöras av klimatpolitik, om jag får uttrycka mig så. Men när det gäller CAP är det faktiskt 40 procent, vilket också är bra. Dessa ingredienser finns med här.

Vi är alltså tydliga med mandatet och väldigt tydliga med klimatperspektivet.

Désirée Pethrus från Kristdemokraterna undrade om egna medel. För det första vill jag återigen säga att vi säger nej till hela boxen, inklusive det här. Det kommer att krävas enighet även här för att komma fram till att man eventuellt ska ta ett steg till. Det handlar inte om skatter eller någon överföring av beskattningsmandatet från nationalstaten till EU. Det tror jag inte att någon av oss här vill ha. Det är vi därför väldigt tydliga med. Det kommer alltså att krävas enighet om det här.

Vad gäller rabatterna kommer det inte att fungera med mindre än att man har rabatter, vilket är vad vi säger. Det går inte att få ihop detta annars. Som jag sa tidigare kan vi inte ha en utveckling där fem länder ska stå för 75 procent av nettoflödet. Det är fullständigt ohållbart. Detta har vi också varit väldigt tydliga med, och därför kommer det här att bli väldigt tufft.

Därmed kommer jag in på det Tina Acketoft från Liberalerna sa. Det kommer att bli tufft. Det är å ena sidan en tuff balansgång, men å andra sidan viktigt att vara tydlig. Tina Acketoft sa att det gäller att se solidariteten här, vilket är helt rätt. Det är just det här vi uttrycker. Vi har länge varit nettobetalare och fortsätter gärna att vara där. Det är ett uttryck för att några behöver mer och några behöver betala det. Men det finns en gräns. Man kan inte öka avgiften så mycket som förslaget anger. Det går inte.

Det går såklart göra saker med utgångspunkt i just detta argument, att det är till för att fattiga regioner och länder ska komma upp. Det vore naturligtvis även bra för oss. Men om man som exempelvis på flexibilitetsområdet, som nämndes tidigare, även inom sammanhållningspolitiken ska ha väldigt stor flexibilitet kan det bli fel. Det är tänkt att det ska gå till fattiga regioner. Men om man sedan vill utöka flexibiliteten, oavsett i vilken del av landet det sker, kan man faktiskt få pengar ur EU-budgeten till regioner som är rikare än vi, vilket inte är okej. Om det ska gå till de fattigare ska det också gå till dem.

Rimligen måste det vara så att det med tiden blir allt färre som är i den situationen. Man kan inte ha kvar det så här. Om vi skulle ha kvar alla pengar i evinnerlig tid har vi misslyckats. Då har ingen blivit rikare. Detta är en viktig del av argumentationen. Jag delar helt synsättet att man ska rätta mun efter matsäck. Det är ungefär den linjen vi har kört från början.

Om ett land som är stor nettobidragsgivare lämnar EU händer någonting med inkomsten, och då får man anpassa utgifterna efter det. Man kan inte bara fylla på.

Låt mig vända mig till Amanda Palmstierna från Miljöpartiet. Jag ger samma svar som tidigare vad gäller klimatområdet. Det ska vara enligt Parisavtalet, 25 procent av budgeten i dess helhet och 40 procent av CAP. Denna linje tycker vi är bra. Jag hade gärna sett mer än 25 procent, men jag tror att det är där vi kommer att landa.

Rättsstatens principer togs upp. Det stämmer att förslaget är kvalificerad majoritet. Men vi tror inte att det blir svårt att få ihop en sådan majoritet. Enhällighet är en sak. Då blir det svårt. Men QMV blir något annat, och vi tror att det är möjligt att få ihop en sådan majoritet.

Anf. 14 ORDFÖRANDEN:

Vi tackar statsministern så långt. Det finns ytterligare några frågeställare från de större partier som har mer än en ledamot runt bordet.

Anf. 15 PIA NILSSON (S):

Fru ordförande! Det känns tryggt att statsministern är så tydlig med att de svenska prioriteringarna ligger fast vad gäller att hålla ned den totala volymen till 1 procent av EU:s samlade bni och att hålla ned den svenska avgiften. Det är också glädjande att Sverige trots ett tufft motstånd är pådrivande i diskussionerna om att omprioritera resurser från jordbruksstödet och strukturfonderna till förmån för en modernare budget med satsningar på säkerhet, migrationsfrågor, forskning och ytterligare klimatåtgärder.

Statsministern lyfter även fram principen om att det ska kosta att inte ta ansvar för fattade beslut och att inte respektera EU:s grundläggande värderingar om bland annat kvinnors rättigheter, rättsväsendets oberoende och fria medier. Vad jag förstår är det något som vi har kämpat hårt för i förhandlingarna. Detta förslag backas upp av EU-kommissionen men långt ifrån av alla medlemsstater, trots att det i artikel 2 i EU-fördraget är reglerat att unionen ska bygga på värdena respekt för människans värdighet, frihet, demokrati, jämlikhet, rättsstaten och de mänskliga rättigheterna.

I dag betalas mycket av EU:s strukturfondsmedel ut till länder som saknar full respekt för rättsstatens principer, vilket i princip strider mot EU-fördraget.

Jag skulle vilja att statsministern lite kort redogör för vilka slags sanktionsåtgärder som Sverige anser vara väsentliga att vidta. Vad är det som ska kosta? Bedömer statsministern att det finns möjligheter att nå framgång i denna fråga i den kommande långtidsbudgeten?

Anf. 16 JESSIKA ROSWALL (M):

Ordförande! Tack, statsministern! Jag vill även tacka Liberalerna för glädjande besked.

Jag vill inledningsvis kort säga att det är bra att statsministern har uttryckt sig försiktigare om egna medel än vad jag har hört tidigare de senaste månaderna. Även om detta inte handlar om EU:s beskattningsrätt finns ändå en hel del krafter inom EU som talar om detta och vill se en sådan utveckling. Det ska inte råda några tvivel om att vi i Sverige inte vill se den utvecklingen och att vi inte kan acceptera den.

Jag har en fråga om plastavgifter. Statsministern sa att förslaget är klart gynnsamt för den svenska avgiften. Kan man i dag säga något om hur

länge det i så fall skulle vara gynnsamt? Kan man ange en tidsperiod? Handlar det om den nämnda sjuårsperioden? När kommer de andra länderna att hinna i kapp oss? Finns det något att säga om detta?

Låt mig gå vidare. Som flera andra har varit inne på står länderna långt ifrån varandra. Även jag önskar statsministern lycka till med att komma fram till en rimlig nivå. Det är bra att vi har en gemensam uppfattning vad gäller att hålla ned den svenska avgiften, som statsministern sa. Förhandlingsläget är säkert svårare nu än när Fredrik Reinfeldt för ett antal år sedan förhandlade fram en sänkt avgift. Det i sig får inte innebära att det inte är möjligt att få en låg avgift. Som både statsministern och flera andra har sagt har vi ju många åtaganden här hemma att ta hand om.

Som jag sa till statsrådet Dahlgren i fredags får vi dock inte skynda på bara för sakens skull och göra fort och fel. Det måste bli rätt.

Det finns två sätt att hålla ned den svenska avgiften. Det ena är återhållsamhet vad gäller volymen, vilket flera andra också har varit inne på. Det andra handlar om rabatterna, eller korrekctionerna som jag har förstått att det snarare ska heta. Som statsministern sa tidigare säger en majoritet av medlemsstaterna att både den svenska rabatten och andra rabatter borde försvinna när Storbritannien lämnar EU. Samma länder vill emellertid inte erkänna logiken i att budgeten även volymmässigt borde minska i och med detta. Allt detta borde egentligen hålla ihop. Man blir lite förvånad över det. Vi har hela tiden sagt att rabatterna behövs utifrån ett rättviseperspektiv. Detta borde givetvis fortfarande gälla.

Jag har noterat att det finns de som försöker skapa en bild av att Sverige är snålt och inte solidariskt. Det har kanske mest förekommit i en del internationell press. Faktum är att Sverige är allt utom snålt, vilket statsministern själv var inne på. Sverige är en av de största nettobetallarna. Vi ska säkert också vara det, eftersom Sverige är ett rikt land. Det är alltså i sig inget konstigt. Man ska såklart heller inte bara titta på avgiften utan se på helheten och vad Sverige tjänar genom att vara med i EU:s gemensamma inre marknad.

Det finns dock en gräns för hur bördefördelningen ska se ut. Den måste vara rimlig och rättvis. Det är viktigt att vi håller fast vid det. Moderaterna och jag delar emellertid just det synsätt som statsministern och andra har fört fram, nämligen att detta förslag är helt oacceptabelt för Sveriges del.

Jag har en avslutande fråga om rabatterna. Som jag förstod på statsministern finns det oklarheter om det förslag som nu ligger på bordet. De ska minska över tid. Kan man i dag säga någonting om var den svenska röda linjen går för hur små eller stora rabatterna på sista raden får bli?

Anf. 17 LUDVIG ASPLING (SD):

Jag har två korta, kompletterande frågor angående dels de egna medlen, dels mekanismen för att knyta utbetalningar till artikel 2.

Som det ser ut i förslaget nu ska ett beslut om att aktivera mekanismen fattas med QMV. QMV kan man säkert samla ihop, som statsministern själv sa, men att däremot få igenom regelverket i budgetförhandlingen är kanske något mer knepigt. Hur stor chans att överleva skulle statsministern säga att förslaget om att aktivera mekanismen med QMV har? Och skulle statsministern vara öppen för att kompromissa om detta? Ett alternativ skulle till exempel vara att man fattar beslutet med enhällighet, förutom den som är åtalad, så att säga. Det är ett förslag som vi tycker är mycket

mer rimligt och som dessutom har en verklig chans att överleva förhandlingen.

Den andra frågan gäller alltså de egna resurserna. Det finns ytterligare en liten punkt angående detta i förslaget. Under punkt 140 står det så här: Possible proposals for additional new resources will be assessed in the course of the period 2021–2027. Such new own resources may include a digital tax, aviation levy, or a carbon border adjustment mechanism or a financial transaction tax.

Vad betyder det här i praktiken, alltså att man ska se över det här under periodens gång? Man har ju dessutom inte den halvtidsöversyn som man har haft tidigare. Innebär detta att man skrotar det här och skjuter det på framtiden, eller ska man fatta något slags beslut om ett bemyndigande och ta upp det i framtiden? Vad betyder detta i praktiken?

Anf. 18 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S):

Till Socialdemokraterna och Pia Nilsson ska jag säga att det inte finns någon enighet gällande konditionalitet, men exempelvis Polen är inte längre lika negativt inställt som det har varit. Det är dock kanske fyra eller fem som är mer eller mindre tveksamma, eller kanske till och med emot. Det återstår alltså att slåss för, men vi menar att det ingår i förhandlingen. Vi vill ha dit de reglerna så att vi kan driva detta – senare, när budgeten väl är antagen. Det ingår alltså i paketet, och vår uppfattning är bestämd: Vi måste ha med sådana regler.

Vad gäller vilka sanktionsåtgärder som är aktuella är det ju ekonomiska sådana. Det ska bränna till och helt enkelt kosta. Man kan inte få samma del av stödet i så fall. Det är alltså ekonomi som gäller – pengar.

När det gäller det Moderaterna och Jessica Roswall tog upp är det lite svårt att säga. Om vi nu tar plasten och hur länge den kommer att verka som exempel är det svårt att beräkna. Om alla blir ungefär lika mycket bättre på det här blir bördefördelningen självklart densamma, men skulle vi av någon anledning helt plötsligt få bort all plast kanske vi ska tycka att det är bra. Då händer det någonting. Har vi lyckats få bort all plats skulle jag nog ändå säga vi kanske får applådera det.

Jag håller helt med i beskrivningen när det gäller om vi i Sverige är snåla. Det stämmer ju inte; vi har varit nettobidragsgivare. Det finns en annan faktor som jag brukar lägga till och som inte har med budgeten att göra, och det är faktiskt det utvecklingsbistånd som Sverige betalar varje år. Det har betydelse för inte minst EU:s närområde. Det är väldigt få länder som följer FN:s rekommendationer om 0,7 procent, och gör man en kalkyl på vad Sverige har bidragit med jämfört med de länder som inte har bidragit under alla dessa år ser man att de har en jätteskuld kvar att betala. Vi gör vår del där, och vi gör vår del här. Vi ska dock inte lägga på en stor räkning, som det pratas om – det går inte.

Att prata om en röd linje vore inte så smart. Egentligen är det så här: Som förslaget ser ut nu behöver vi 830 miljoner euro i rabatt för att det ska bli samma summa – för att vi ska behålla vår andel av bni. Då förstår man att det är en hel del pengar som ska till. De korrelerar med varandra, men det är där vi är nu.

När det gäller det Ludvig Aspling sa vet jag inte om jag möjligtvis missförstod det – att en kvalificerad majoritet är bättre än enighet – men i

2019/20:24
19 februari

den här förhandlingen kommer det att krävas enighet. Det ligger självklart i sakens natur att det inte är så lätt, men återigen: Alla får, liksom vi, titta på helheten. Det beror på vad som ligger där i övrigt. Vi menar dock att vi ska slåss för det, så det är samma hållning som tidigare. Det är helt enkelt vår hållning och det vi ska driva. Sedan vet vi inte utkomsten av det, men det är många som menar att det är viktigt att stå upp för våra värderingar. Gör man inte det måste det faktiskt kosta.

När det gäller FTT är det en sak som ska diskuteras; det är inget bemyndigande om att ta vidare, utan det handlar om att fortsätta att diskutera. En diskussion har i och för sig inte skadat någon.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Då sammanfattar jag med att säga att det finns stöd för regeringens ståndpunkt.

Tack så mycket för i dag, statsminister Stefan Löfven och EU-minister Hans Dahlgren! Jag har läst i tidningen att ni har varsin soffa att sova på under förhandlingarna, så vi får hoppas att kudden är mjuk och skön – om det nu blir någon sömn – så att ni kan hålla stånd med det här mandatet. Om det kommer upp nya saker på bordet finns vi tillgängliga för ett sammanträde.

Tack för i dag!

§ 1 Europeiska rådet

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1
Anf. 2 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 4 FREDRIK STENBERG (S)	3
Anf. 5 ELISABETH SVANTESSON (M).....	4
Anf. 6 LUDVIG ASPLING (SD).....	4
Anf. 7 ANNIKA QARLSSON (C).....	5
Anf. 8 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	6
Anf. 9 JONAS SJÖSTEDT (V).....	7
Anf. 10 DÉSIREE PETHRUS (KD)	7
Anf. 11 TINA ACKETOFT (L)	8
Anf. 12 AMANDA PALMSTIERNA (MP)	9
Anf. 13 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	10
Anf. 14 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 15 PIA NILSSON (S).....	11
Anf. 16 JESSIKA ROSWALL (M).....	11
Anf. 17 LUDVIG ASPLING (SD).....	12
Anf. 18 Statsminister STEFAN LÖFVEN (S)	13
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	14